

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl samosoudkyní Mgr. Karolínou Tylovou, LL.M. ve věci

žalobce: X, narozený dne X
bytem X
zastoupen advokátkou Mgr. Ivou Jarolímovou
sídlem Národní 60/28, 110 00 Praha 1

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 6. 2025, č. j. X

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 5. 6. 2025, č. j. X, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 15 210 Kč, k rukám Mgr. Ivy Jarolímové, advokátky, ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhá přezkoumání zákonnosti napadeného rozhodnutí, kterým byly zamítnuty jeho námitky a potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 13. 9. 2024, č. j. X, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o změnu výše invalidního důchodu pro nesplnění podmínek § 39 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, neboť podle posudku o invaliditě Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“) ze dne 22. 8. 2024 je žalobce dle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně.
2. Žalobce považoval napadené rozhodnutí za nezákonné. Popsal, že mu byl v roce 2021 přiznán invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně s datem vzniku invalidity 25. 3. 2021. Jako rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byl shledán bolestivý páteřní syndrom. Následně žalobce prodělal dvě operace dne 17. 3. 2022 a 29. 11. 2023, bohužel bez efektu. V této souvislosti odkazoval na lékařskou zprávu ze spondylochirurgické ambulance ze dne 1. 7. 2024 a lékařskou zprávu z ambulance bolesti ARO ze dne 30. 7. 2024. Žalobce zdůraznil, že má v současné době takové obtíže, které podstatně omezují jeho každodenní aktivity a kvalitu života. V noci se opakovaně budí kvůli bolesti a nemůže spát. Není schopen předklonu, chůze je značně omezená (ujde maximálně 400 m za pomoci dvou francouzských holí a pak je nucen odpočívat), není schopen ani delší dobu sedět. Přestal řídit, neboť má problémy s vystupováním a nastupováním do auta a delší vzdálenosti by neujel. Nemůže nosit nebo tahat těžká břemena, s oblékáním mu musí pomáhat manželka, stejně jako při výkonu jakýchkoli domácích prací či prací spojených s údržbou jejich rodinného domu. Farmakoterapie, rehabilitace, infuze, lázně, ani amitriptylin mu nepomohly. Žalobce namítal, že žalovaná zcela opomněla aplikovat § 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míra poklesu schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Z lékařských zpráv jasně vyplývá, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti žalobce větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Současně má jeho dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav takový vliv na jeho schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo na schopnost rekvalifikace, že pokles pracovní schopnosti je větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti. Žalobce je ve stavu, kdy není dlouhodobě schopen výkonu výdělečné činnosti. Od 15. 7. 2019 do 28. 4. 2021 byl kvůli bolestivému páteřnímu syndromu v dočasné pracovní neschopnosti a od 4. 5. 2021 je veden na úřadu práce. Je zcela nereálné, aby pokračoval v předchozí výdělečné činnosti jako zedník a obkladač, ale i v jakékoli jiné výdělečné činnosti. Závěrem žalobce konstatoval, že jeho zdravotní omezení mělo být posouzeno dle kapitoly XIII, oddílu E, položky 1d, nikoli 1c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Žalobce za účelem posouzení zdravotního stavu navrhoval provést důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí. Navrhoval zrušení napadeného rozhodnutí a požadoval náhradu nákladů řízení.
3. V písemném vyjádření k žalobě žalovaná konstatovala, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho

pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII (postižení svalové a kosterní soustavy), oddílu E (dorzopatie a spondylopatie), položce 1c (bolestivý syndrom páteře, včetně svalů po operaci páteře nebo po úrazech páteře, degenerativní změny páteře, výhřezy meziobratlových plotének – se středně těžkým funkčním postižením) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Pro uvedené zdravotní postižení je přílohou citované vyhlášky dána míra poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 30 až 40 %. Míra poklesu pracovní schopnosti žalobce byla stanovena horní hranicí daného rozmezí tedy ve výši 40 % a nebyla dále měněna ve smyslu § 3 odst. 1 a 2 citované vyhlášky. Žalovaná souhlasila, aby bylo provedeno posouzení zdravotního stavu Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, neboť se jedná o tzv. povinný důkaz, který musí soud provést, pokud přezkoumává rozhodnutí žalované o invalidním důchodu.

4. Z předloženého správního spisu soud zjistil, že žalobce byl od 25. 3. 2021 uznán invalidním v prvním stupni pro postižení kosterní a svalové soustavy, konkrétně bolestivý páteřní syndrom. Pokles pracovní schopnosti byl hodnocen podle kapitoly XIII, oddílu E a položky 1c, kde z procentního rozpětí 30 až 40 % bylo zvoleno 40 %.
5. Žalobce dne 8. 7. 2024 požádal o změnu výše invalidního důchodu poskytovaného pro invaliditu prvního stupně z důvodu zhoršení zdravotního stavu. Podle posudku IPZS ze dne 22. 8. 2024 je žalobce podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně. Lékař IPZS dospěl k závěru, že funkční poruchy s dopadem na pracovní schopnost žalobce dosahují míry poklesu pracovní schopnosti v celkové výši 40 %. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti považoval zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII, oddílu E, položce 1c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Pokles pracovní schopnosti byl hodnocen na horní hranici procentuálního rozmezí dle dané položky a do celkového hodnocení pracovní schopnosti lékař zahrnul i funkční dopady přidružených komorbidit. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti ve smyslu § 3 a 4 citované vyhlášky měněna nebyla. Žalovaná následně vydala dne 13. 9. 2024 rozhodnutí, jímž zamítla žádost žalobce o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu a konstatovala, že žalobci nadále náleží invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně.
6. V řízení o námitkách posoudila zdravotní stav žalobce dne 15. 5. 2025 posudková lékařka IPSZ. Vyšla ze zdravotnické dokumentace ošetřujícího lékaře MUDr. Kubínka ze dne 11. 7. 2024, profesního dotazníku ze dne 8. 7. 2024 a nálezů odborných lékařů: Krajská nemocnice Liberec ambulance spondylochirurgická MUDr. Tolstobrof ze dne 1. 7. 2024 a 18. 3. 2024, ambulance bolesti ze dne 2. 4. 2024 a 7. 5. 2024, klinická psychologie ze dne 21. 5. 2024, neurologie - propouštěcí zpráva ze dne 16. 11. 2023. K námitkovému řízení byly doloženy další zprávy: Krajská nemocnice Liberec ambulance bolesti ARO MUDr. K. ze dne 30. 7. 2024 a 29. 10. 2024, ambulance rehabilitace MUDr. P. ze dne 6. 8. 2024, diabetologie MUDr. Š. ze dne 29. 4. 2024 a 9. 12. 2024, ambulance spondylochirurgie MUDr. P. T. ze dne 25. 11. 2024, EMG laboratoř MUDr. D. ze dne 25. 11. 2024, ambulance spondylochirurgie MUDr. T. ze dne 20. 1. 2025, fyzioterapie MUDr. L. ze dne 3. 2. 2025 a zpráva z kardiologie MUDr. Č. ze dne 12. 2. 2025. Posudková lékařka došla v námitkovém řízení ke stejnému závěru jako posudkový lékař v prvním stupni. Konstatovala, že námitkám nebylo možné vyhovět. Objektivní neurologický nález je dlouhodobě bez podstatné změny, dominuje bolest. I po přezkumu byl zdravotní stav žalobce hodnocen podle kapitoly XIII, oddílu E, položky 1c

přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Lékařka IPZS konstatovala, že byla zjištěna porucha statodynamiky páteře, insuficience svalového korzetu, časté projevy kořenového dráždění s opakovaným funkčně významným neurologickým nálezem, EMG vyšetření je s průkazem poškození nervu ve smyslu redikulopatie. Pro pokles pracovní schopnosti byla zvolena hranice 40 % i s přihlédnutím k profesi a dalšímu postižení zdravotního stavu. Bylo konstatováno, že na vyšší stupeň invalidity žalobce nedosahuje, neboť nejsou údaje o těžkém poškození nervu ve smyslu redikulopatie při EMG vyšetření, v objektivním nálezů nejsou údaje o závažných parézách končetin, těžké poruše sfinkterů, hypotrofii nebo atrofii svalstva.

7. Z tohoto lékařského posudku žalovaná vyšla při vydání žalobou napadeného rozhodnutí, kterým námitky žalobce podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, zamítla a rozhodnutí vydané v prvním stupni potvrdila. Žalovaná uzavřela, že ani v řízení o námitkách nebyly zjištěny podmínky pro změnu stupně invalidity, a žalobce je proto i nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně.
8. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a z hlediska námitek žalobce, které se týkaly nesprávného posouzení zdravotního stavu a určení procentní míry poklesu jeho pracovní schopnosti, přitom byl soud vázán skutkovým i právním stavem v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1, odst. 2. s. ř. s.).
9. Předmětem soudního přezkumu bylo rozhodnutí žalované o nároku žalobce na invalidní důchod. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle § 39 odst. 2 citovaného zákona, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla a) nejméně o 35 % avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, b) nejméně o 50 % avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně. Způsob posouzení pracovní schopnosti obsahuje § 39 odst. 3 až 8 zákona o důchodovém pojištění a prováděcí vyhláška o posuzování invalidity.
10. Protože se námitky žalobce soustředily do posouzení jeho zdravotního stavu, doplnil soud posouzení zdravotního stavu posudkem PK MPSV, pracoviště Ústí nad Labem, v souladu s § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, dle kterého PK MPSV posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového zabezpečení.
11. Ve věci proběhlo dne 12. 2. 2026 ústní jednání při němž soud provedl důkaz posudkem PK MPSV ze dne 10. 12. 2025. PK MPSV v posudku konstatovala, že k datu vydání napadeného rozhodnutí došlo u žalobce v souvislosti s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem k poklesu jeho pracovní schopnosti o 50 %. Jednalo o středně těžké funkční postižení se závažným postižením bederní páteře se závažnou poruchou dynamiky a těžkou insuficiencí svalového korzetu (těžká insuficience břišních svalů s diastázou). Projevy kořenového dráždění jsou trvalé s nutností trvalého užívání analgetik. Z neurologického nálezu je patrná hypotrofie stehenních svalů pravé dolní končetiny, lehké oslabení svalové síly v pravé kyčli a extenze v koleni, končetinu evidentně šetří, chodí s oporou trekových holí. Vzhledem ke

komorbiditám, především diabetu mellitu na PAD (perorální antidiabetika) a inzulinu s těžkou obezitou PK MPSV ve shodě s posudkovými lékaři IPZS stanovila horní hranici procentuálního rozmezí 40 %. Tuto hodnotu navýšila o dalších 10 % z důvodu omezené schopnosti žalobce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a předchozím výdělečným činnostem. Podle PK MPSV je evidentní, že žalobce nemůže vykonávat dosavadní výdělečnou činnost (zedník-obkladač), aniž by se jeho dosavadní zdravotní stav zhoršil, a jinou výdělečnou činnost může vykonávat pouze s podstatně menšími nároky na tělesné schopnosti, v podstatně menším rozsahu a intenzitě. Stupeň uznané invalidity nyní koreluje se stupněm zachovalého pracovního potenciálu. Z tohoto důvodu se PK MPSV neshodla s lékaři IPZS. PK MPSV nezařadila zdravotní postižení do kapitoly XIII, oddílu E, položky 1d, protože u žalobce není přítomen funkčně významný neurologický nález, závažné svalové parézy, atrofie a poruchy hybnosti končetin. Dle PK MPSV se z funkčního hlediska jednalo o invaliditu druhého stupně, kritéria pro invaliditu třetího stupně dle PK MPSV naplněna nebyla. Datum změny invalidity byl stanoven lékařským nálezem z ambulance bolesti Krajské nemocnice Liberec ze dne 29. 10. 2024. Žalobce je vzhledem k věku schopen rekvalifikace, je schopen lehkých dělnických profesí s dodržením režimu vertebropata ve zkráceném pracovním úvazku se sníženými pracovními normami.

12. Provedený důkaz posudkem PK MPSV byl soudem zhodnocen podle § 77 odst. 2 s. ř. s. Při hodnocení posudku PK MPSV soud zjišťuje, zda byla během posudkového řízení dodržena příslušná zákonná ustanovení upravující činnost PK MPSV a náležitosti posudku, posudek hodnotí z hlediska jeho úplnosti, objektivnosti a přesvědčivosti. Pokud soud neshledá žádné skutečnosti posudkový závěr zpochybňující, respektuje jeho závěr o hodnotě míry poklesu pracovní schopnosti, neboť sám nedisponuje pravomocí hodnotit zdravotní stav posuzovaného.
13. V souzeném případě PK MPSV vypracovala posudek v řádném složení, žalobce byl jednání PK MPSV přítomen a při jednání vyšetřen odbornou lékařkou z oboru fyziatrie a rehabilitačního lékařství. Žalobce měl také při jednání PK MPSV možnost se ke svým subjektivním potížím vyjádřit. Přítomnost odborné lékařky z uvedeného oboru byla zvolena s ohledem na to, jaká rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla určena při předchozím posouzení posudkovými službami IPZS. Soud ověřil, že PK MPSV měla pro posouzení zdravotního stavu dostatek podkladů. Vycházela ze zdravotní dokumentace praktického lékaře MUDr. K., spisové dokumentace OSSZ a žalované. Měla k dispozici i lékařské zprávy, které žalobce zaslal soudu, a další zprávy, které žalobce předložil při jednání PK MPSV. V posudku je uvedeno, že zjištěné postižení zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a v jakém rozsahu v jeho důsledku poklesla pracovní schopnost žalobce, a to v souladu s vyhláškou o posuzování invalidity. Žádná z lékařských zpráv předložených žalobcem nevyvrací, že by byla rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu určena nesprávně, či že by zdravotní postižení neodpovídalo zařazení dle kapitoly XIII, oddílu E, položky 1c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. PK MPSV shodně s posudkovými lékaři IPZS konstatovala, že vzhledem ke komorbiditám stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na horní hranici rozpětí stanoveného příslušnou položkou přílohy k vyhlášce. Vysvětlila, proč tuto hodnotu navýšila dle § 3 odst. 2 citované vyhlášky o dalších maximálně možných 10 %. Přihlédla k tomu, že žalobce nemůže vykonávat dosavadní výdělečnou činnost (zedník-obkladač), aniž by se jeho dosavadní zdravotní stav zhoršil, a jinou výdělečnou činnost může vykonávat pouze s podstatně

menšími nároky na tělesné schopnosti, v podstatně menším rozsahu a intenzitě. PK MPSV také přesvědčivě zdůvodnila, proč položku 1d stejné kapitoly a oddílu použít nemohla.

14. Krajský soud opakuje, že posouzení pořaditelnosti zdravotního stavu žalobce pod korespondující ustanovení vyhlášky, tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočet procentní míry poklesu pracovní schopnosti, sám neprovádí, protože jde právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými medicínskými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nečiní sám, ale vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise.
15. Soudu nezbyvá než uvést, že v projednávaném případě byl zákonným způsobem zjištěn pokles pracovní schopnosti o 50 % k datu vydání napadeného rozhodnutí a pokud žalovaná vycházela z posudků IPZS, které dospěly k nesprávnému závěru o poklesu pracovní schopnosti žalobce pouze o 40 %, vycházela z nesprávně zjištěného skutkového stavu.
16. Soud napadené rozhodnutí zrušil pro vady řízení podle § 76 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil žalované k dalšímu řízení v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. platí, že pokud soud zruší rozhodnutí správního orgánu, je správní orgán v dalším řízení vázán vysloveným právním názorem soudu. Bude proto na žalované, aby ve věci znovu rozhodla, přičemž bude vycházet z toho, že žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní pro invaliditu druhého stupně.
17. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodováno podle § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle kterého účastník, který měl ve věci úspěch, má právo na náhradu nákladů před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
18. Žalobce byl úspěšný, proto mu soud proti žalované přiznal náhradu nákladů řízení. Ty byly v jeho případě dle předloženého vyúčtování nákladů řízení tvořeny odměnou žalobcovy právní zástupkyně ve výši 13 860 Kč [3 úkony právní služby po 4 620 Kč dle § 7 bodu 5., § 9 odst. 5, § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu; převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a účast při jednání soudu dne 12. 2. 2026] a náhradou hotových výdajů ve výši 1 350 Kč (3 paušály po 450 Kč za 3 úkony právní služby dle § 13 odst. 1, odst. 3 advokátního tarifu). Celkem činí náklady řízení 15 210 Kč a soud žalované uložil nahradit tuto částku žalobci k rukám jeho právního zástupce v přiměřené lhůtě 30 dnů.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém

rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 12. února 2026

Mgr. Karolína Tylová, LL.M.,
samosoudkyně